

løgtingsvalið '90

Tóm orð

Fólkaflokkurin skal fáa aðra bók at lesa úr

Hesi seinastu 2 ári hevur fólkaflokkurin havt leiðsluna í Tinganesi og vóru tað heist fleiri, ið vóru glað fyrri at júst hesin flokkur fekk leiðsluna. So nú varð biðað í spenningi.

Hvi hetta?
Jú, teir góvu lyfti um:
— minni skatt
— minni toll
— tunnlar í hópatali
— innflutningsloyvi til skip
— lendingar & bátahylar
— smolt- og aliloyvi
— hægri tænastustøði á øllum almennum stovnum
— og ikki at gloyma flogvøll og undirsjóvar-tunnlar.

Men gakk. — Fólkaflokkurin sveik enn einuferð. — Og hvat fingu Palleba og Marsanna?

Jú, tvey finger:
— hægri skatt
— hægri toll
— tvungna bundna uppsparing
— tænastustøði lækkaði
— stórt arbeiðsloysi, so fólk i hundradtali mugu flyta av landinum.

Lita vit aftur um bak og steðga við 1958, tá fólkaflokkurin og sambandsflokkurin høvdu havt ræðið i 8 ár, noyddust 1700 fiskimenn at leita sær til Íslands at arbeiða og fleiri hundrad onnur fluttu til Danmarkar, og mangir av hesum danmarkarfararum komu ongantíð aftur, tí onki arbeiði var at koma aftur til.

Lika syndarlig er støðan í dag. Longu nú eru fleiri hundrad farin av landinum

um og fleiri 100 standa klár at fara.

Hvi rýma tey?

Tey rýma av teirri einfeldu orsök, at tá hesir flokkar ráða fyrri borgum, er ikki livandi hjá tí vanligu fólkinum.

Uml. 300 feroingar ganga arbeiðsleysir í dag og úrslitið av hesum fer, at fleiri familjur fara á húsangang.

Men hesir borgarligu flokkar unna hesum fólki um ikki so frægt sum eina arbeiðsloysistrygging.

Tí verður hetta eitt av málunum, ið javnaðarflokkurin fer at taka sær av, tá ið hann aftur fer at hava leiðsluna úti í Tinganesi eftir valið 17. nov.

Tað er og hevur altíð verið aðalmál javnaðarflokksins at tryggja arbeiði til allar vinnuførar hendur.

ur.

Hetta kann gerast við at allur tann fiskur, sum kemur upp á land, hevur hægstu góðsku, soleiðis at vit kunnu seta á stovn ein matvøruindnað, har møguleiki er fyrri at framleiða nýggjar og nógv meira tilvirkaðar vørur, somuleiðis sum farið verður undir útflutning av retailpakkaðum vörum.

Hetta kann geva okkum hægri pris og tí meiri pening í landskassan og ikki minst fer hetta at skapa fleiri nýggjar arbeiðspláss.

Tann 1. januar í ár skuldi tann samhaldsfasti arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnurin verið farin at virka, men hesi skipan hava teir borgarligu roynt at forkomið, istaðin kroystu teir ta tvungnu bundnu uppsparingina niður yvir høvðið á okkum.

Hendan eftirlønarskipan er tað størsta sosiala framstigið her á landi síðani fólkapensiónin kom í 1959 og var tað at takka javnaðarflokkinum fyrri.

Teir borgarligu untu heldur ikki teimum gomlu

fólkapensiónina. Dagblaðið skrivaði tá at kom fólkapensiónin, fór hetta at ryggbróta feroyingin, so fúlir vóru fólkafloksmenn. Men tá til stykkis kom, vóru teir kroystir til at atkvøða fyrri fólkapensiónuni. Tí, sum teir sjálvir málboru seg: «Teir torðu ikki annað». So asosialir vóru teir tá og eru tað enn, hóast teir í stevnskránni í dag hava pyntað seg við læntum fjaðrum.

I dag er fólkapensiónin ov litil til at geva gomlum góð kor á ellisárum. Tað er litlið hugaligt at hava figgjarligar trupulleikar at dragast við, tá ið ein blivur gamal, og tí er neyðugt við eini góðari eftirlønarskipan, ið tryggjar okkum øll.

Hendan skipan kemur at kosta okkum 1% frá arbeiðsgevaranum 1. árið, sum síðani hækkað við einum 1/4% um árið tey næstu 4 árin.

Vilt tú hava:
eitt rættvist samfelag
eitt gott samfelag
eitt sterkt samfelag

Valevni
Javnaðarflokksins

Mamy D. Sørensen

Norduroyggiar

— ja, tað er tin og min á byrgd.

Hetta kann bert gerast við at seta ein sterkan javnaðarflokk á ting.

Mamy Dahl Sørensen

Landskassahallið

Vit hava ikki hoyrt um annað enn at framleiðslan er ov litil í mun til eitt ov stórt forbrúk. Gjaldsskuld, óhugnaliga stóra úttanlandsskuld, stóra rentubyrðu til útlendið og skerjingar á øllum økjum.

Skuldin

Sambært teimum seinastu hagtølum var brutto-skuldin til útlendið pr. 31/12-89, 11,6 mia. kr. Av hesari skuld átti landskassin 1,4 mia. kr., almennir grunнар 725 mio. kr. Kommunur og kommunalar stovnar 525 mio. kr. Tær 8,9 mia. kr. mugu so tilskrivað tí meira ella minni privata vinnulivinum.

Taka vit so tað frá, sum vit áttu úttanlands tá, so fáa vit eina samlaða nettoskuld til útlendið uppá 8,4 mia. So kunnu vit spæla okkum við, hvussu nógv hetta er pr. íbúgva o.a., men eftir minni metan hevur tað nú ikki tann stóra áhugan. Tað má vera tann samlaða skuldin, sum er avgerandi, og hvussu hon er bytt millum privata og almenna skuld.

Almenna skuldin

Bert í 1989 er skuldin hjá

Valevni
Javnaðarflokksins

Ole Heinesen

Norduroyggiar

landskassanum og almennum stovnum økt við um 450 mio. kr., sjálvt um samgongan fór til val uppá, at nú skuldi skil aftur fáast á figgjarviðurskiftinum, so er gingið tann øvugt vegin. Skuldin er økt til útlendið, men

ikki ber tað. Nú er ein stórri partur lagdur á tað almenna. Økingin í bruttoúttanlandsskuldini var um 630 mio. kr. í 1989, og av hesum átti landskassin og stovnar her undir 450 mio. kr. Ein lutfalsliga stórri partur av skuldini er nú lagdur beinleiðis á vanligu skattaborgaran at gjalda.

Teir lovaðu
skattalætta

Vit minnst øll, hvussu fólkaflokkurin lovaði okkum skattalætta fyrri seinasta val, og øktar útreiðslur við undirsjóvar-tunnlum o.ø., men tað hevur verið umvent, hóast tvungna uppsparing og stórar tollhækkingar, so er hallið á landskassaroknskapinum bert vaksið. Bert í ár verður tað um 700 mio. kr. um henda gongd heldur fram. Tað seinasta ódnartakið hjá teimum er at jatta fleiri almennar útreiðslur, nú vit sita í stjórnarloysi, uttan at visa á, hvussu hetta skal gjaldast.

Stórri almenn
lántøka

Úrslitið kann bert verða stórri almenn lántøka,

sum skal gjalda hetta yvirforbrúk. — Hetta er tann álvarsamasti spurningurin í dag. Verður ikki vend í her, koma vit skjótt í álvarsamar figgjarligar trupulleikar. At fáa lán úttanlands til alment yvirforbrúk letur seg snøgt sagt ikki gera, tað átti okkara lögmaður at vita. — Hvar er nú tað so týðningarmikla samsvarið millum inntøkur og útreiðslur, sum okkara figgjaráráðgjafi gjørdi seg til talsmann fyrri. — Her má vend koma í skjótt.

Hallið á landskassaroknskapinum má burtur sum skjótast, men hetta skal gerast soleiðis, at tað rakar sum minst tey, sum eru ringast fyrri í samfelagnum, tí vandi er fyrri at almenna skuldin annars fer at vaksa við risalopum í framtíðini. Eisini eiga vit at ansa eftir at landskassin ikki kemur at yvirtaka privata úttanlandsskuld.

Taka tygum undir við hesum, so velja tygum javnaðarflokkin, lista C 17. november, ella eitt av valevnum flokksins.

Ole E. Heinesen
Listi C.

Javnaðarflokkinum
tørvar tína atkvøðu

— um fjøldin skal vera tað berandi í samfelagnum, tí sleppur øll fjøldin ikki at stríðast, vinna og gjalda, eiga vit einki vælferðarsamfelag.

— um peningastovrnarnir skulu vita, hvørji segl, ið standa á feroysku skútuni.

— um framtíðar segl skulu á feroysku skútuna, soleiðis at vinnuliv, arbeiðsgevari-arbeiðstakari, ung og gomul skulu hava trúgv á Føroyar sum teirra framtíð.

— um liv skal vera lagað á mentunarekinum, soleiðis at vit búast her á landi.

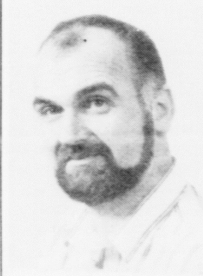
— um nakar møguleiki skal vera at halda saman uppá eina komandi samgongu.

— um yvirlevingar møguleikar skulu vera hjá øllum samfelagsborgarum.

— um vit rættuliga skulu tálma okkara innflutningi.

— um vit skulu hava eina rimuliga hýru, og ein rimuligan skatt. Hetta er eitt rimuligt krav frá veljaranum.

— um borgarin skal vita hvørji segl, ið hann skal seta á sína familjuskútu.

Valevni
Javnaðarflokksins

Eyðun Johannesen

Eysturoy

Eyðun Johannesen
valevni Javnaðarflokksins
í Eysturoy